

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA DVAKRAT TEDENSKO, OB SREDAH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 11 • Maribor, sobota, dne 5. februarja 1938 • Leto XIII

Skrbitev emigrantskega prava

Za azilsko pravo političnih emigrantov

Mednarodno načelo zaščite političnih emigrantov je bilo dolgo let sveto. Priznavale so ga skoraj vse države. Danes ni več tako. Avtoritativne države so to načelo prelomile in za njimi ga kršijo tudi nekatere demokratične države. Podlegle so hujškanju in iredentističnemu rovarjenju v njih notranjosti, hoteč se oginiti temu navidezному povodu za vmešavanje v notranje razmere posameznih držav. Zato so začele preganjati in še preganjajo politične emigrante kakor — zločince.

Demokratične države kažejo s tem svojo slabost, ker podlegajo navideznim vzrokom širjenja iredentizma v svojih zemljah po nasprotnih silah. Razlog jim je dobrodošel in če tega ne bi bilo ali ga ne bo, bodo našli sto drugih pretvez, ker se avtoritativne države hočejo uveljaviti tako ali tako v dosegu svojih politično-imperialističnih ciljev.

Imeli smo emigrante iz Italije, Nemčije, Avstrije in tudi iz drugih držav po raznih še demokratičnih deželah. Opažamo pa zlasti v srednjeevropskih deželah, da se ravna s temi političnimi emigranti kakor z neljubimi gosti ter se jim namiguje, da odidejo ali pa molče, ker hujška proti njim — sosed in dela nemir v deželi — zaradi njih. Vse to se vrši kljub temu, da so razni politični svetovni ali družabni nazori naravni efekt duha in razvoja in da zaslužijo popolno svobodo, v kolikor ne pomenijo reakcionarnega razkroja.

Bolezen preganjanja emigrantov in političnih naziranj se navadno pričenja s preganjanjem židov ali komunistov. To je parola, ki ima namen odvrniti javno mnenje od pravega namena, ki je zaščutenje naroda. Oprijemlje se ta bolezen sedaj že Poljske, Rumunije, Bolgarije in morda še katere države. To je navadno zastrupljanje narodov. Politična, gospodarska ali druga zla bi se lahko reševala s pametno zakonodajo, če je rešitev potrebna v duhu napredka in ob spoštovanju političnih in svetovnih naziranj, ki jih je prinesel razvoj. To se pa ne godi. Z golidami fraz in z golidami blatenja novih naziranj se hoče zadušiti razvoj, kar je pa naravno nemogoče.

V takih razmerah trpe največ emigranti in svoboda njih naziranj. Trpe pa tudi narodi, ker se pogrezajo v barbarstvo.

Svetost političnega prepričanja, svetost napredka in razvoja mora zopet dobiti vso mednarodno moralno zaščito. To pa bomo dobili zopet le v mednarodni demokraciji in v demokracijah v posameznih deželah.

Izobraževalni tečaji

II. rudarske skupine

V drugi polovici meseca februarja se bodo pričeli izobraževalni tečaji po rudarskih revirjih v okvirju II. skupine rudarske zadrage. Na te izobraževalne tečaje ima dostop vsak delavec in delavka v kraju, kjer se prireajo. Program za izvedbo izobraževalnega tečaja si bodo posamezni okraji lahko sami določili in to preko zaupnikov II. skupine rudarske zadrage. Poset je brezplačen.

Vse za Društvo narodov

Jubilejna seja, manifestacija za resnično Društvo narodov

V četrtek, dne 27. jan. je imelo Društvo narodov stotič svojo seja. To priliko so izrabili zlasti trije zunanji ministri najpomembnejših držav angleški Eden, francoski Delbos in ruski Litvinov, da so podali manifestacijske izjave za obstoj in neokrnjenost Društva narodov.

Eden je rekel, da veruje v naloge in uspehe Društva narodov, ker se more

mir ohraniti le na podlagi mednarodnega prava,

to je, na sistemu Društva narodov. Res mnogi ideali niso bili izpolnjeni. Tak ideal je nedotakljivost dežel. Kljub temu pa je Društvo narodov orodje miru. Društvo narodov mora ohraniti nedotaknjeno in ga rešiti iz sedanje težke dobe. Angleška vlada slovesno izjavlja, da se bo kar najbolj posluževala intervencije te ustanove.

Društvo narodov ni postalo sterilni ideološki blok, ker sme služiti samo eni ideologiji, ideologiji miru. Na tej ideologiji mora Društvo narodov vztrajati za vsako ceno. Zato so nevarne nekatere izjave dežel članic in zapeljive glede sterilnosti procedur. Izpremembe v tem oziru bi pomenile sterilnost. Imamo časa. Ko mine kriza v Društvu narodov, pa pride dan požitve.

Ostreje, kakor Eden, je govoril Delbos. Poslan sem sem, je rekel, da poudarim vero in zvestobo do Društva narodov. Zanemarjanje temeljnih nalog je povzročilo težkoče, ne pa težkoče same. Društva narodov

se je treba posluževati, ne pa ga izpreminjati. Z ozirom na Španijo in Kitajsko, je Delbos rekel,

da imajo posamezne države mir le, če velja mir za vse države

in zato zagovarja mednarodno varnost ter odklanja bilateralne mirovne pogodbe, to je pogodbe med posameznimi državami ali vojne zveze. Prijateljske pogodbe države itak sklepajo med seboj.

Društvo narodov se je leta in leta otresalo delovanja in je zato postalo igračka svojih sovražnikov, ki pa mora končno preiti k politiki aktivnosti.

Društvo narodov se ne more vmešavati v notranje zadeve držav. Francija priznava svobodo in demokracijo, je pa pripravljena sodelovati z vsemi drugimi državami. Podcenjuje se silo Društva narodov in pozablja, da vodi odsotnost v izolacijo.

Litvinov je pokazal blok ali os na oni strani. Trdil je, da je Društvo narodov opustilo univerzalnost. Če pa ne bi bilo napadalcev, bi tudi ne potrebovali Društva narodov.

Imamo torej blok napadalcev in blok za ohranitev miru.

Tudi države izven Društva narodov poznajo to društvo, celo bolj kakor nekatere članice. Rusija je vstopila v Društvo narodov po izstopu Nemčije in Japonske, ker smatra, da je potreben blok miru proti bloku napadalcev.

Za Društvo narodov so se še izja-

vile Micescu (mala antanta), Poljska (Beck), Peru, Ekvador, Letška in Bolivija. Spaak (Belgija) je zagovarjal reformo v prid univerzalnosti, ker so nekatere države z vzroki odsotne.

V bistvu so razne države, ki so zahtevale reformo društva, solidarne s tremi velesilami. Le Švica želi popolno nevtralnost, kar pa je z ozirom na zahtevo univerzalnosti Društva narodov nemogoče.

Vprašanje reforme Društva narodov je dobil nato odbor osemindesetih v posvetovanje in izdelavo predlogov.

Izjave politikov na tej seji kažejo, da politiki sami uvidevajo napake in opustitve, ki so jih zagrešili s svojo neaktivnostjo v Društvu narodov. Če sedaj obstoja resen namen, da se te razmere izpremenijo, se smemo tudi mi nadejati, da postane Društvo narodov končno le orodje demokracije in svobode ter trajnega miru.

Društvo narodov mora biti ideološki blok miru.

Blok miru je blok sporazuma in sodelovanja, to je demokracije in svobode.

Zato je tudi logično, da morejo dati Društvu narodov ta pomen in zmisel le sile, male in velike, ki načelo demokracije in svobode odobravajo. Logično je pa tudi, da morajo politiko, sicer univerzalno, voditi v Društvu narodov tudi te države v zmislu sporazumevanja zunaj v bloku demokratskih držav.

Mačkovi poslanci volijo — ne volijo

K volitvam senata.

Splitsko apelacijsko sodišče v Splitu je odločilo, da so bivši poslanci hrvaške kmetijske stranke (dr. Maček) opravičeni volilci za senat ter da jih mora okrožno sodišče vpisati v volilni imenik.

Vpis Mačkovih poslancev so odklonila vsa sodišča, razen splitskega in zagrebskega.

Sodišča so odklonitev utemeljila s tem, da Mačkovi poslanci še niso položili prisege. Splitsko prizivno sodišče je pa odločilo, da so Mačkovi poslanci poslanci, ker imajo v rokah po-

trdilo glavnega odbora, s čemer je dokazano, da so bili izvoljeni za poslance in da so to tudi še vedno, ker njihovi mandati niso bili razveljavljeni ter drugi poklicani na njihovo mesto. Kakor vidimo, je spor okoli tega, ali postane državljani poslanec z izvolitvijo ali s položitvijo prisege. To je nekako tako, kot bi šlo za vprašanje, ali je za človeka merodajno rojstvo ali krst.

V ostalem pa volitve v senat ne zanimajo, ker je volilna pravica omejena le na poslance, senatorje, svetnike in župane.

Skrbi nemškega fašizma ob petletnici

Dr. Schachtov naslednik dr. Funk.

Nemško gospodarsko ministrstvo je končno prevzel dne 1. februarja podtajnik ministrstva dr. Funk. Novi minister bo izvedel znano Goeringovo gospodarsko štiriletko.

Spor med Blombergom in nemško generaliteto.

Režimska politika proti vojnim industrijem (kontrola) in boj s cerkvami je vojnemu ministru Blombergu izpodkopala tla, ker se častniški zbor upira nekaterim ukrepom režima. Blomberga bodo zaradi tega od-

slovili in njegov naslednik utegne postati general Reichenau. —

Po drugih vesteh pa navajajo, da se bo moral Blomberg umakniti, ker se je, šestdesetletnik in stari oče, poročil z 28 letno uradnico nekega zavoda, hčerko maserke, kar se zdi nemškimi vojaškim krogom, da ni stanu primerno.

Petletnica brez velikih bučnih praznov.

Pariški listi pišejo o petletnici nemškega fašističnega režima in povdar-

Kaj pa je to v revirjih TPD?

Odpovedi.

Prejšnji mesec se je delalo v revirjih TPD s polno paro in še celo ob nedeljah. Trboveljska družba je trdila, da težko zmaguje vsa naročila. Meščanski listi so trdili, da je morala država v inozemstvu naročiti veliko tisoč ton premoaga, ker da domači rudniki ne zmorejo vseh naročil.

Sedaj, kar naenkrat je pa te konjunkturalne konec. Trboveljska je vse nazadnje v delo sprejete delavce že zopet odpustila in še zaposlenim napovedala praznovanje šihov. Za to bi bilo pa res treba objasniti, ker naši rudarji ne morejo razumeti, da bi se inozemski premoag uvažal, dočim bi oni morali praznovati.

jajo kot značilno, da je ta obletnica potekla skoro neopaženo. Razen bakljade v Berlinu ni bilo ničesar. — Führer je molčal, kar doslej ni bila navada. Poznavalci razmer trdijo, da je potekla petletnica v znamenju krize režima, t. j. razdvojenosti med Hitlerjem na eni in Göbbelsom ter Göringom na drugi strani. Gotovo je, da bodo te vesti skušali zanikati, toda že samo dejstvo, da se te in podobne vesti trdovratno širijo in vzdržujejo, kaže, da v vrhovih režima ni vse v redu.

Anglija ogorčena nad nacističnimi pirati

radi potopitve „Endymiona“ in bombardiranja odprtih mest

Potopitev angleškega trgovskega parnika »Endymion« v bližini španske obale, na katerem je bil tudi švedski kontrolni častnik, je ogorčila vso Anglijo in vzbudila tudi angleško vlado, da je zopet enkrat udarila s pestjo ob mizo.

Angleška vlada je, sklicevaje se na nyonski sporazum proti pomorskemu razbojništvu (piratstvu), pozvala Francijo in Italijo kot sopodpisnici, da se podvzamejo nadaljnje odločne mere v svrhu zaščite svobodno morske plovitve.

V predlogu, ki ga je stavila angleška vlada je predvideno, da se iz gotovih delov Sredozemskega morja umaknejo vse podmornice in da dobe kontrolne ladje pravico potopiti sleherno podmornico, čim jo zasledijo v prepevanih vodah.

S tem v zvezi je bila v angleškem parlamentu izredno zanimiva seja. Poslanci so vpraševali vlado, če ji je znano, da so vojne ladje, ki jih imajo nacisti, »podarjene« od italijanske vlade. Ko so govorili tudi o konferenci predstavnikov Anglije, Francije in Italije, ki je bila sklicana za isti dan, je vprašal nek poslanec vlado: »Ali bodo pri tej konferenci navzoči tudi pirati?«

Angleški zunanji minister Eden je izjavil, da za potopitev »Endymiona« ni opravičila, ampak da Anglija vztraja na kaznovanju krivcev.

Angleško ogorčenje je mogoče razumeti še z nekega drugega stališča.

Torpediranje »Endymiona« se je izvršilo v času preosnove Francove vlade, ki kaže še večje nagnjenje do Italije in Nemčije, tako, da ga je mogoče smatrati kot začetek novega kurza v politiki generala Franca. Zato se zdi angleški vladi vsakršna prizanesljivost odveč.

Proti zverinskim zračnim napadom na odprta mesta

Bombardiranje Barcelone s strani Francovih letal, ki je zahtevalo skoro 300 mrtvih in 700 ranjenih, je izzvalo poplah tudi v neprizadetih državah. Francija je prevzela inicijativno, da se bombardiranje odprtih mest v španski vojni v bodoče prepreči. Podpira jo tudi Anglija. Spritno akcije, ki je v teku, je špansko republikansko vojno ministrstvo do nadaljnjega zabranilo bombardiranje odprtih mest v nacističnem delu Španije, četudi bi bilo tako bombardiranje, kot odgovor in represalija, da se prisili nasprotnika k umiku, moralno do neke mere upravičeno.

Izjava predsednika španske republikanske vlade

Ministrski predsednik dr. Negrin izjavlja: »Trdno smo prepričani, da bo konec državljanske vojne prinesel le republikansko zmago in splošno priznanje legitimne španske vlade. — Nič ni važno, kako dolgo bo držav-

Radio-general se je poslovil

Znani oznanjevalec neizbojevanih nacističnih zmag, general Quijeto de Llano, se je te dni poslovil od svojih radio-poslušalcev. Menda so spoznali, da njegove generalske sposobnosti niti za radio-poročevalsko službo ne zadoščajo.

Boji na frontah

V splošnem na frontah ni bilo velikih bojev. »Prodor« Francovcev pred Granado se je izkazal za navaden bluf. Nacisti sedaj trdijo, da ne gre za prodor pred Granado, ampak v pokrajini Badajoz, kjer so kraji približno enakega imena. Res pa ni ne eno, ne drugo.

Republikansko vojno poročilo govori o napredovanju v vasi Carabanchel pri Madridu, kjer se vrše boji za posest posameznih hiš.

Nadalje so republikanske čete napredovale v odseku Lozoya na aragonskem bojišču.

Na teruelski fronti vlada prilično zatišje.

ljanska vojna trajala — ali šest mesecev ali dve leti —, zakaj mi imamo vse finančne in gospodarske vire, ki nam omogočijo vztrajanje do končne zmage.«

mnenja v rokah kapitalističnega razreda. To so stvari, ki bi morale dati delavstvu misliti.

Kakor drugod, tako zapirajo ljudi tudi na Japonskem. Te dni so zaprli na Japonskem dvajset vseučilišnih profesorjev. Gospodje profesorji so se borili in agitirali samo za ustavnost države. To stališče je na Japonskem jako popularno. Zato so učenjake vtaknili v luknjo.

Zamenjava v imenih. Čehoslovaški radio je sporočil v torek, dne 2. t. m., da je v Pragi umrl Friderik Adler. Nekateri so zbog sličnosti imena mislili, da gre za tajnika Socialistične delavske internacionale s. Adlerja. Izkazalo se je pa, da je s. Adler še živ in zdrav, in da je umrl njegov soimenjak, ki je bil znan pesnik v ČSR. Med tistimi, ki so proglasili s. Adlerja za mrtvega je bil tudi »Slovenec«. Pravijo, da tisti, ki jih ljudje pokopavajo, še dolgo žive, večkrat tudi na jezo prezgodnjih pogrebcev.

Italijansko letalo padlo v morje, posadka se je utopila. Pretekli teden je par italijanskih letal startalo iz Italije za Brazilijo. Poročila pravijo, da so ta letala dosegla glavno

Rudarji ministru za socialno politiko

Za spremembo pravil Bratovske skladnice.

Delavske strokovne organizacije, ki imajo organizirano rudarsko delavstvo, so se posvetovale o novih pravilih za bratovske skladnice ter so po temeljiti razpravi o določbah novih pravil Bratovske skladnice in poročilu delavske delegacije, ki je sodelovala na anketi o teh pravilih, soglasno ugotovile:

1. Da so razne govorice, kakor tudi časopisna poročila, češ, da je besedilo sprememb pravil Bratovske skladnice sprejeto soglasno, popolnoma brez podlage, marveč da so

2. zastopniki delavstva in Delavske zbornice najodločneje proti poslabšanju določb glede varovanja članstva in postopanja z nezgodniki (§ 50 in 82 sedanjih pravil) ter zahtevali, da morajo ostati dosedanje pravice neokrnjene.

Nadalje je bilo sklenjeno, da naj se čimprej izvrši intervencija pri g. ministru socialne politike in narodnega zdravja ter naj se naprosi:

1. Da s finančnim zakonom za leto 1938/39 popravi krivico, ki se je pripetila rudarskemu delavstvu in v to svrhu predloži sledečo odredbo za uvrstitev v finančni zakon:

»V pravilih Bratovske skladnice z dne 30. decembra 1937 se razveljavljajo:

a) odstavek 5 § 82 ter
b) v § 50 lit. 3 zadnji stavek, ki se glasi: Na ta način zamore član varovati svoje pravice, plačujoč pristojbino za tretjino časa svojega vračunljivega članstva, katerega želi varovati, a v posebno utemeljenih slučajih zamore glavni upravni odbor reduciranim delavcem podaljšati ta rok na polovico tega časa.«

2. Za nameščence bratovskih skladnic naj se s predhodimi odnosno prevedbenimi odredbami zagotovi obvarovanje vseh doslej pridobljenih pravic tako glede plač, položaja kakor pokojnin.

Strokovne organizacije so pooblastile načelstvo II. skupine rudarske zdruge, naj zastopa pri tej intervenciji tudi strokovne organizacije.

Delavska zbornica pa bo podprla to intervencijo s pismenimi vlogami na ministrstvo za šume in rude in druga merodajna mesta.

mesto Rio de Janeiro v 19. urah. Letalec Stopani je hotel z letalom tudi nazaj v Evropo. Letalo pa se je vnelo in padlo v morje. Razen letalca, ki so ga rešili, je vsa posadka utonila.

Umeten bombaž. Iz Amerike prihaja vest, da se je nekemu učenjaku posrečilo izumiti izdelovanje umetnega bombaža iz slame in podobnih ničvrednih odpadkov v kmetijstvu. Koliko stane tak umeten bombaž, se še ne ve. Ker je naravnega bombaža več kot preveč, je izum prav za prav odveč.

Doma in po svetu

Delavske knjižice si morejo nabaviti samo kvalificirani delavci, ne pa tudi neizučeni pomožni delavci. Delavske knjižice izdajajo obrtniška združenja.

Državna zemljišča in zgradbe bodo v l. 1938 oproščene od neposrednih davkov, t. j. da tudi samouprave, banovine in občine ne bodo dobile nobenih doklad.

80 milijonov dinarjev za investicije bo smela porabiti uprava državnih monopolov, ako bo državni proračun odobren. Del tega denarja bo porabljen za iskanje nafte.

Muslimani bodo plačali biro po Din 12 na glavo davku zavezane osebe za svojo cerkev in to v Drinski, Zetski, Dunavski, Moravski in Vardarski banovini.

Prepoved prodaje posestev brez odobrenja posebne komisije v 50 kilometrskem obmejnem pasu bo veljala tudi v l. 1938-39. Inozemci morejo kupiti nepremičnine v tem pasu samo s privoljenjem notranjega mi-

nistra in ministra vojske. Od te določbe so izvzete dediščine.

Koliko nas stane španska državljanska vojna? V osnutku finančnega zakona je tudi določba o naknadni odobritvi doprinosa za kontrolo nad Španijo v znesku 2.778.412 Din.

Cement prodajajo naše tovarne doma po 56 Din za 100 kg, v inozemstvu pa po 14 Din. Pri nas imamo razrite ceste, dočim zidajo v inozemstvu iz našega betona gladke avtomobilске avenije.

Kranjska industrijska družba je kupila rudna polja za limonit v prijedorskem srezu v Bosni.

Svetovna poročevalska služba. V Egiptu je te dni zasedal forum mednarodne organizacije poročevalske službe. Zastopanih je bilo 62 držav. Te poročevalske družbe so sita, skozi katera preračunajo poročila, ki jih potem servirajo listi svojim čitateljem. Svetovna poročevalska služba predstavlja ogromno organizacijo — za potvarjanje javnega

A. M. de Jong:

92

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

Vrč je bil zopet doma, med svojimi živalmi in Mereyntje je bil češče pri njem, kot pred njuno mučno ločitvijo. Prijatelj se mu je zdel nekam čuden, ne da bi bil mogel povedati zakaj. Podzvestno je občutil, da z njim ne more biti vse v redu, toda vedno večja zaskrbljenost, ki se ga je lotevala in rastoča, zaupanje vzbujajoča prisrčnost, sta ga privlačili k njemu. Brezupna samota je vladala okoli Vrča; še bolj trdovratno v se zaprt je hodil med vaščani, ki so se ga instinktivno še bolj izogibali, boječ se njegovega v se obrnjenega pogleda, njegovega temnega obraza, z malimi, svetlikajočimi se očmi, ki so zrlle nepremično nekam v daljo, kot da bi videle pred seboj cilj, ki je bil drugim neviden. Nič več ga ni bilo videti v gostilnah in pivnicah. Brez miru je blodil po polju, z večjo previdnostjo, kot predno so ga zaprli, toda kot po navadi v svojstvu divjega lovca.

Mereyntje se je bal, da bi ga utegnili zopet zgrabit, ko je čul znova pripovedovati o lovskih podvigih svojega prijatelja in ga je razburjen karal radi njegove drznosti.

»Nehaj že vendar enkrat z lovom, Vrč! ...

Pusti te vražje živali in ostani doma; ali se ne moreš oprijeti kakšnega drugega dela?«

Goort pa se je široko smehljal in rekel mirno: »Ne, Mereyntje, to pa ne gre. Vse lahko zahtevaš od mene in ne bom ti odrekel, toda pustiti polje in lov ... ne, Mereyntje, tega pa res ni mogoče.«

»In kaj če zopet pride ta predrzni Holandec?« je vzkliknil Mereyntje skoro jokaje.

Vrčev obraz se je zresnil še bolj. Za na pol mižečimi očmi so oprezovale črne zenice.

»Naj samo še enkrat poskusi!« je odvrnil kratko in se hudobno zasmeljal.

Nejevoljen je zagodrnjal Mereyntje:

»Sedaj izgledaš pa skoro tako kot kakšen volkodlak! ...«

Neke nedelje proti koncu januarja sta šla skupaj na izprehod. Na popju v gozdu so se pojavile bele pikice, kot da bi hotele prodreti skozi nežen oklep. Tu in tam so že pognale mačice svoj zgodnji cvet. Vsepovsod je pričelo kliti zopet novo življenje. Razrahljana zemlja je dehtela težko in opojno. Ptici so se spreletavali visoko pod hladno-modrim nebom, na katerem so plavali svetlobeli oblaki.

Napetost je ležala v ozračju in Mereyntje je spočetka veselo skakljal po poti, ves blažen, da je zopet enkrat po dolgem času mogel biti z Vrčem; s Pollom sta se poskušala v teku, Mereyntje ga je vlekel za ušesa in rep ter se valjal in igral z njim

na šele poganjajoči travi pod pobočjem nasipa. Goortova molčečnost pa je počasi vplivala tudi nanj, da se je umiril. Tako sta hodila tiho drug poleg drugega, tik za petami jima je sledil Poll, rep med nogama in s povešeno glavo, kot da bi šli za pogrebom. Prepeljala sta se čez reko in šla mimo Valterjeve hiše. Bila je zaprta. Vrata so bila zadelana, okna zaprta s polkami in počez pritrjenim železom. Tesnoben mir je vladal naokoli in v vrhovih smrek je pel veter svojo enakomerno pesem. Mereyntje je obstal. Spomnil se je sončnih dni lanskega poletja, ko je bil prvič na obisku v tej hiši. Kako lepo je bilo, kakor v sanjah ... pravljico. Gospod Valter, ki je imel tako ljub obraz in bil tako prijazen, predvsem pa: njegova ljuba gospa z njenimi modrimi očmi, zlatosvetlimi kodri in vedrim obličjem, ki ga je vendar tako iskreno ljubila; kako vesel in brezskrben je bil tedaj. In sedaj je bilo vsega tega konec. Veliko žalostnih stvari se je zgodilo v tem kratkem času. Vrč je odsedel zapor, ljuba gospa je bila daleč proč v Amsterdamu, gospod Valter v Parizu, torej celo v tuji deželi, v Franciji. Vse je bilo žalostno in zagonetno. Kaj neki se je godilo na svetu? Zakaj neki so bili odrasli tako čudni drug na pram drugemu? Dasi tega ni mogel razumeti, je pred to otožno, zaprto hišo pa vendarle občutil vso pezo teh strašnih dogodkov.

(Dalje prihodnjik.)

Iz naših krajev

Trbovlje

Prosvetni večer v »Delavskem domu«

»Vzajemnost« priredi v nedeljo, dne 6. februarja t. l. ob 8. uri zvečer v »Delavskem domu« prosvetni večer. Nastop dramskega, pevskega in tamburaškega odseka. Cene so običajne. — Vabljeni vsi prijatelji delavske kulture!

Hrastnik

S. Ivan Pajer umrl

Dne 30. januarja je umrl po kratki in težki bolezni na posledici pljučnice rudar S. Ivan Pajer. Umrl je v najlepši moški dobi 37 let. Težko bolen si je nakopal v rudniku, kjer je bil znan kot izredno marljiv delavec.

Njegov pogreb, ki se je vršil ob ogromni udeležbi delavstva v torek popoldne pa je pričal, kako zelo je bil priljubljen med delavstvom.

Pokojnega s. Pajerja, ki zapuša ženo, več bratov in sester ter je bil zvest član podružnice »Zveze rudarjev Jugoslavije« in naročnik »Delavske Politike«, bomo ohranili v častnem spominu. Preostalih pa naše sožalje!

Zahvala. Ob priliki nenadne smrti našega predobrega očeta, brata in strica s. Ivana Pajerja se zahvaljujemo vsem, ki so mu stali ob strani za časa njegove kratke, a težke bolezni, ga v tako častnem številu spremlili na njegovi zadnji poti in nam razlili svoje sožalje. Posebna zahvala pa zdravniku Bratovškega skladišča g. dr. Arnsku, ki je storil kar je mogel, da bi rešil pokojnika življenje, pevskega odseka »Vzajemnosti I« in Rudarski godbi za žalostinke ter strokovni organizaciji Zveze rudarjev Jugoslavije za organizacijo sprejema ter spremstva na zadnji poti.

Zaljujoča žena, bratje, sestre in ostalo sorodstvo.

Važno predavanje. V nedeljo, dne 6. t. se bo vršilo s pričetkom ob 3. uri popoldne v gostilni g. Domitroviča predavanje »Masaryk o ženi« in »Socialna zaščita žene«. Predavali bodo ss. dr. Reisman, Eržen ali Jelen. Sodružice in sodruzi, pridite vsi!

Odlikovanje gasilcev. Ob priliki 51tega občnega zbora gasilske čete v nedeljo, dne 29. januarja t. l. je bilo odlikovanih 14 zaslužnih gasilcev, katerim je čestitil in pripel odlikovanja nadzorni župni tajnik Ule iz Trbovelj. Člana Bauernheim in Jernej Hrup sta dobila za 40 letno udeležbo v zlati kolajni z dvema palmovima vejicama, učitelja Davorin Čander in Lojze Hofbauer ter načelnik Legvart za 25 letno službovanje v zlati kolajni z eno palmovo vejico, Josip Hofbauer, Anton Polanc, Jože Urbajs za 15-letno službovanje srebrno kolajno in Anton Vodeb za 10letno službovanje bronasto kolajno. Odlikovancem je čestital še poveljnik Štefan Fressl. Zahvalil se je v imenu odlikovancev začasni šolski upravitelj Hofbauer. — Na občnem zboru je razveselilo navzoče blaginjsko poročilo. Društvo si je v zadnjih dveh letih nabavilo motorno brizgalno s prikolico in avto, kljub temu pa ima še Din 7000.— v blaginji. Preostane samo še dolg na Gasilskem domu. Hrastniška gasilska četa vzorno vrši svoje človekoljubno delo.

Slovenska Bistrica

Ze dolgo se nismo nič oglašili iz našega kraja. Izgleda, kakor da bi vse delovanje zastalo. Pa temu ni tako. Ravno nasprotno je res. Nesporazum, ki je obstojal med delavskimi društvi, posledica lokalnega patriotizma, ki ga goje predvsem neorganizirani in drugi nevedneži, je bil na zadnji skupni seji funkcionarjev naših delavskih organizacij odpravljen. Dogovorjen je načrt za nadaljnje delo in dana je garancija, da bo v bodoče izostalo sleherni napadanje organizacij med seboj. Nečlanom pa se bo sploh onemogočil vsak vpliv na organizacije. Torej, kdor hoče uveljaviti svoje znanje v delavskem gibanju, naj pristopi!

Socialisti ne gredo z nikomur. Na članek, ki ga je pred nekaj časa priobčil »Slovenski gospodar«, po svojem dopisniku iz Tinja, javljamo, da se socialisti niso priključili dr. Pučnikovi listi za občinske volitve. Za sodelovanje z dr. Pučnikovo listo se je odločilo le nekaj občanov iz Zgor. Bistrice, v glavnem radi tega, da bi dobili za slučaj zmage za svoj kraj zastopstvo v občinskem odboru. Dopisniku iz Tinja pa priporočamo, da se v bodoče o vsaki stvari bolj natančno informira, predno kaj napiše, da ne bo tako po nepotrebnem klobasiril. Če se mu zdi pa pametno, da agitira za nasprotnika, pa naj z dosedanjim prakso nadaljuje.

Podružnica I. delavskega kolesarskega društva priredi v soboto, dne 5. februarja ob 20. uri in v nedeljo, dne 6. februarja ob 15. uri v hotelu »Beograd«, Jože Kranjevo veseligo »Detektiv Megla«. Ker je ta igra zabavna in poučna, želimo, da si jo vsi trpinji ogledate! Družnost! Odbor.

Mežica

Naši diletanti vas vabijo. »Vzajemnost« priredi v nedeljo, dne 6. februarja t. l. s pričetkom ob 4. uri pop. v šolski telovadnici v Mežici veseligo »V 4. dejanjih Micki je treba moza«. Obeta se vam obilo smeha, zato pojdemo! Družnost!

Redni letni občni zbor »Vzajemnosti« bo v nedeljo, dne 13. februarja t. l. s pričetkom ob 9. uri dopoldan z običajnim dnevnim redom v prostorih gostilne Toff v Mežici. — Člani, udeležite se občnega zbora vsi. — Družnost! Odbor.

Maribor

L seja mestnega sveta bo v torek, dne 8. februarja 1938 ob 18. uri v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu je poročilo župana, volitev članov v mestno disciplinsko sodišče I. stopnje, volitev gradbenega odbora za leto 1938/39, proračun mestne občine za leto 1938/39, oprostitev stanovanjskih prostorov v novih zgradbah kanalščine in vodarine, nakup stavbišča za novo realno gimnazijo (najetje posojila din 500.000) in prodaja parcele ob Aškerčevi ulici za zgradbo stanovanjskih hiš za carinske uradnike ter novi cenik za plin.

Hudi mojstri. Neke nedelje v decembru preteklega leta so sklenili brivci, da bodo imeli lokale odprte. — Pomočnikom in pomočnicam stvar seveda ni ugajala. Nekomu je šinila v glavo misel, da bi bilo dobro potegniti mojstre in jih pripraviti do tega, da bi zaprli lokale. Rekel je par svojim kolegom, da je prišla odredba, da se lokali zapro. V lokal, kjer je prišla ta novica pomočnikom in pomočnicam kot prva na uho, je bilo seveda mahoma vse pokonci. Brž so zaprli lokal, pri tem pa so bili toliko solidarni, da so to veselo vest sporočili po vajenah tudi vsem ostalim brivcem. V pol ure so bile vse brivnice zaprte. Mojstri, kolikor niso odšli na »Gabelfrühstück«, so se jezili; tisti pa, ki so odšli na malico in so o tem izvedli šele pozneje, so bili pa veseli, da niso izvedeli tega že poprej, ker bi jim malica gotovo ne bila teknila. Oboji pa so se prepričali šele naknadno, da so bili potegnjeni. Seveda je tudi par dobrodušnih mojstrov, ki se jim je stvar dopadla, zato so pa ostali tem bolj razkačeni. Kakor čujemo, je zasedalo »posebno sodišče«, pred katero so povabili vajenke na zagovor, ker so raznesle vest, da se morajo lokali zapreti. — Obsodili so jih pogojno na podaljšanje učne dobe za 6 mesecev, potem so pa klical tudi ostale »krivce«, da jih primejo radi odškodnine. Upamo, da se bo našel človek, ki bo dopovedal mojstrom, da se učna doba ne podaljšuje kar tako in da je za kazni in odškodnino pristojno le redno sodišče in nihče drugi. Res pa je, da se na račun tega smeje pol Maribora.

Za redni avtobusni promet je treba točnosti. Toda v zadnjem času se množijo pritožbe, da avtobus odpelje potnikom čisto takorekto pred nosom. Tako je minulo soboto vstopil na Glavnem trgu neki delavec v poslednji večerni avtobus, ki vozi na Pobrežje in opozoril šoferja, da stoji za njim še žena z otrokom. Kljub temu je šofer odvozil, ne da bi počakal, da vstopi tudi žena. Delavec je na sredi mosta skočil iz avtobusa, ker ni maral pustiti žene z otrokom brez spremstva. Menimo, da je taka točnost nekoliko pretirana, zlasti na pobrežki prog, ki ni vezana na odhode vlakov.

Brezposelni vprašujejo... Večina prireditelj, ki so se vršile zadnje čase, se je vršila pod geslom, da je čisti dobiček namenjen brezposelnim. Ker pa brezposelni dvomimo, da bodo naša bodoča pokolenja verjela, da so se ob času umetne krize v letu Gospodovem 1938. vršile prireditve, na katerih so imovitejši sloji zapravljali ti-sočake, od katerih pa so bile samo drobtinice namenjene brezposelnim, je potrebno, da glasno povemo, da je že način, kako se taki dohodki zbirajo, iz temelja zgrešen. Vse obodbe vredno pa je, da tisti, v katerih imenu se dela reklama, ne dobe nikoli na vpogled končnih obračunov takih prireditelj, pri katerih se čisti dobiček običajno izpremeni v ničlo. Vprašamo gospodo, ki se je že mnogokrat zabavala na prireditvah pod navedenim geslom, ako se je med zabavo sploh spomnila brezposelne raje, za

Naša „Vzajemnost“ na Koroškem

Občni zbori v Prevaljah, na Lešah in v Guštanju.

Preteklo soboto in nedeljo so se vršili občni zbori društva »Vzajemnosti«, ki so pokazali vso resnost našega delavstva pri delu v kulturni organizaciji in njegovo hrepeneje po izobrazbi in kulturnem napredku.

V soboto se je ob lepi udeležbi članstva vršil občni zbor

v Prevaljah,

kateri je otvoril in vodil s. Založnik. Poročila blagajnika, tajnika in nadzor. so bila soglasno sprejeta. Z zadovoljstvom je bilo vzeto na znanje poročilo, da se bo otvorila knjižnica in ustanovil tamburaški in pevski odsek ter da dramski odsek živahno deluje. Soglasno je bil izvoljen novi odbor s s. Korenem in Založnikom na čelu.

V nedeljo dopoldne se je vršil občni zbor

v Guštanju,

kateri je bil lepo obiskan in živahen.

Otvoril in vodil ga je s. Vauče Matevž, ki je obenem podal poročilo predsednika, katero je bilo s poročili tajnika, blagajnika in pevskega odseka po krajši debati soglasno sprejeto. Tudi novi odbor je bil soglasno izvoljen in sestoji iz agilnih mlajših in starejših sodrugov, z dosedanjim predsednikom na čelu. Iz poročil je razvidno, da sta zelo agilna dramski in pevski odsek. Slednji je to tudi dokazal s svojim nastopom na občnem zboru, na katerem je mešani zbor ob začetku in zaključku zapel par zelo lepih delavskih pesmi, ki so ustvarile med številno navzočimi lepo in praznično razpoloženje.

Selitev iz Danjkovih barak se obeta 16 družinam. Občina jih bo menda podrla. — Ako bi kdo lahko povedal, kod bi teh 16 družin prišlo pod streho, bo rešil veliko zagonetko, ki zanima vso našo javnost!

Kako bo izgledala našaltirana cesta št. IIj—Maribor čez par let? Tisti, ki so trdili, da pomeni popravilo ceste št. IIj—Maribor v okviru skrčenih kreditov samo polovičarsko delo, so imeli prav. Cesta, v kolikor je dogotovljena, je letos prvič prezimila. Sedaj, ko se topi sneg in led, se vidi, da je njena površina čisto mehka. Vozila orjejo po njej, da je veselo, ostalo pa o pravilno konjska kopita. Dokler bo podjetnik vzdrževal cesto, bo šlo, kako bo pa čez par let, ko ne bo kreditov, je pa drugo vprašanje. Štednja se bo hudo maščevala. Par milijonov več bi bilo treba in imeli bi tlakovano cesto, tako pa bomo imeli čez 5 let cesto v prav istem stanju, kot smo jih imeli pred popravilom. Za klanec pri Derwuschekovi opekarni pravijo, da ga bodo le tlakovali, toda kdaj? Zaenkrat še ni kreditov in kdaj bo potem šele licitacija? Razen tega je še lep kos ceste skozi Košake, ki je ostal sploh nepopravljen, ker je zmanjkalo kreditov. —

Pridite, diletanti s Tezna gostujejo v Mariboru v Delavski zbornici s Kranječevimi »Katakombami« v soboto, dne 5. t. m. ob 20. uri in v nedeljo, dne 6. t. m. ob 15. uri. Vstopnice se dobijo pri s. Vidoviču v Strokovnem tajnistvu. K obilni udeležbi vabi odbor.

Redni občni zbor podružnice Zveze lesnih delavcev se bo vršil dne 6. februarja ob 9. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice. Sodruzi, udeležite se občnega zbora, da čujete poročila in si izvolite novo vodstvo. Poročata ss. Bricelj in Petejan.

Proslava petdesetletnice združenja krojačev in sorodnih strok se bo vršila v nedeljo, dne 6. t. m. s pričetkom ob 16. uri v Gambrovini dvorani. Na prireditvi bo predavanje o razvoju krojaške obrti iz za dobe cehovstva do danes. Po zborovanju bo družabni večer.

Halo! Za dne 5. februarja t. l. vabimo člane in prijatelje na predpustno veselico, ki se bo vršila v gostilni Koren v Krčevini. Za godbo in veselo razpoloženje je preskrbljeno. — Začetek ob 20. uri. — Vstop prost. **Železničarsko pevsko društvo »Krilato kolo«**

Pevsko društvo pekarskih pomočnikov priredi v soboto dne 5. februarja t. l. v Gambrovini dvorani veliko tradicionalno predpustno veselico. Podporni člani in prijatelji društva vljudno vabljeni. Vstopnina Din 5.—

Na kmečko veselico vabi I. kolesarsko društvo tekstilnih delavcev v Mariboru, v nedeljo, dne 6. t. m. v gostilni »Triglav« (Voller) Košaki. Začetek ob 15. uri.

Celje

katero se ne more napraviti v Celju niti ene ogrevalnice. Zavedamo se, da bi bilo za pošteno javnost neprebavljivo, ako bi popisali zapravljivost, ki se vrši na humanitarnih prireditvah. Zadnja takšna prireditelj, ki se je vršila predpreteklo soboto v »Narodnem domu« pod odličnim pokroviteljstvom, je baje zelo dobro uspela; zahtevamo, da se objavi, koliko čistega dobička je vrgla, da bo javnost v saj vedela, ako take prireditve dosežajo vsaj del svojega namena.

Brezposelni.

KINO DOM, CELJE

5.—6. februarja: »LAHABANERA«. — 7.—9. februarja: »SVATBA V REVOLUCIJI«. — 10.—11. februarja: »POPOLNI ZAKON«.

Ptuj

»Detektiv Megla« na odru »Vzajemnosti«. V nedeljo, dne 23. januarja so se naši diletanti zopet dobro postavili z omenjeno veseligo. — Občinstvo je bilo zadovoljno in pričakuje kmalu novega nastopa.

Dramatično šolo priredi dramski odsek »Vzajemnosti«. Trajala bo 2 meseca, t. j. od 6. februarja do 6. aprila pod strokovnim vodstvom poklicnega režiserja. Informacije dajejo: L. Žlabravec, pri g. Copaku, K. Koželj, Slomškova 3 in I. Žnidarič. — Prva ura bo v nedeljo, dne 6. t. m. zvečer ob 8. uri.

Novi naročniki »Delavske Politike«: Ptuj: Trafika Mlakar v Dravski ulici, trafika Leben v Panonski ulici, mesarija Žilavec na Ljutomerski cesti. Breg: Trafika Heroč, trgovina Hlupič, pekarna Bugner, pekarna Ludvik in mesarija Podgoršek. Hajdina: Goštilna Ogrizek, trgovina Skoliber. — Priporočamo delavstvu, da kupuje svoje potreščine tam, kjer imajo naročen naš list! Poverjenik.

Zagorje ob Savi

Pri volitvah obratnih zaupnikov na obratu apnenice je dobila lista ZRJ in JSZ pa 61 glasov. Volilna udeležba je bila 92 odst. Na podlagi tega dobila obe skupini po 2 zaupnika in po 2 namestnika. Značilno za te volitve je bila prav umazana agitacija od strani naših jeruzalemskih krščanskih socialcev napram predsednikom ZRJ, osobito proti s. J. Arhu. V tej volilni borbi, v katero je posegel tudi ljubljanski »Slovenec«, se je zopet enkrat pokazala silna povezanost med političnimi jeruzalemski in »nepolitimi« krščanskimi socialci. Vendar, če vzamemo, da je bil to naš prvi nastop v tem klerikalnem gnezdu, potem smo lahko na ta izid ponosni. Zato, sodruzi, ki ste volili rdeče: kvišku glave in tako naprej!

Restanj

Nekaterim gospodom poduradnikom, posebno jamskim paznikom, pri tukajšnjem rudniku, priporočamo, da si nabavijo knjigo o vedenju, drugače bomo prisiljeni objaviti imena onih, ki so prizadeti. Srečno! Več rudarjev.

Študenti pri Mariboru

Redni občni zbor podružnice I. Delavskega kolesarskega društva bo v nedeljo, dne 20. t. m. Začetek ob pol 9. uri v društvenem lokal, Majhenič. Člani, podporni člani in ostala bratska društva vabljeni! Odbor.

Diletanti »Vzajemnosti« uprizore dne 6. februarja J. Ogrinčev burko »V Ljubljano jo dajmo«. Kdor se hoče zabavati, naj pride. Družnost! Odbor.

Kmečki ples priredi podružnica I. Del. kolesarskega društva v soboto, dne 12. t. m. v gostilni Mraz v Studencih. Začetek ob 19. uri. Člani, kakor tudi vsi ostali vljudno vabljeni. Vstop prost.

Litija

Volitve obratnih zaupnikov v predilnici

Dne 27. januarja so se vršile volitve obratnih zaupnikov v naši predilnici. Vloženi sta bili samo 2 listi in sicer SDSZ (rdeča), katere nosilec je bil s. Vuk, ter ZSD (zeleni). Volilnih upravičencev je bilo 548, volilo pa jih je 447, 7 glasov je bilo neveljavnih. Rdeča lista je dobila 228 glasov in 4 zaupnike, zelena pa 212 glasov ter z ostankom količnika tudi 4 zaupnike. Mi smo šli v volitve brez vsake agitacije, ker smo se hoteli prepričati, koliko zaupanja imamo med delavstvom, dočim so nasprotniki napeli vse sile, da bi »rdečkarje« uničili, oni pa, da bi nosili zmago zelenega venca. Dve nedelji tik pred volitvami so imeli sestanke, na katerih sta govorila med drugimi govorniki tudi gg. župnik in župan. Zadnji je spet poudarjal, da pač ne kaže drugega volit kot zeleno listo, ker imajo kandidatje na tej listi vso zaslabo pri banovini, občini itd., dočim rdeči tega nimajo. Ne razumemo g. župana, za kakšne vrste državljane nas smatra, ko vendar delamo vse v okviru zakona, pa da bi ne imeli pri banovini istih pravic kot zeleni. Posebno agilen je bil g. župan na dan volitev. Stal je na križišču ceste, oddaljen kakih 50 do 60 m od volišča in to v hudem dežju; ko so ljudje odvolili v tovarno je skoro vsakega nagovarjal naj voli zeleno. To postrtovno oprežanje je trajalo 1 uro in pol. Seveda je bil od nekaterih delavcev in delavk deležen pikrih opazk. Ključal je tudi nekatere delavke na občinski urad in kakor so se delavke izjavile, jim je priporočal, naj volijo zeleno, ker če bodo volile rdeče, kdo ve, kaj bo. Podrobna agitacija zelenih v tovarni je bila nad vse umazana. Agitirali so, da če bodo zmagali rdeči, se bo delalo le 3 do 4 dni na teden, da bo vojna, da bo prišlo tako daleč kot v Španiji itd. Vsa ta umazana in nesramna agitacija pa je rodila ravno nasprotni uspeh, kot so ga oni pričakovali. Če bi bili zmagali, so imeli namen dvigniti nosilca liste na rame in oditi z njim v sprejedu. Po objavi rezultata pa je njihov načrt seveda padel v vodo ter so se razšli s potrjim srcem, med lokom in stokom.

Volitve so za nami. Naši zaupniki se zavedajo težke odgovornosti, katero so prevzeli z izvolitvijo. V svesti pa, da smo šli v volitve brez vsakih obljub in fraz, pričakujemo tudi od delavstva, da bo zaupnike v njihovi težki borbi podprlo, najboljše na ta način, da pristopa k »Vzajemnosti« in k naši strokovni organizaciji ter da naroča »Delavsko Politiko«, v kateri bomo od časa do časa objavljali vesti o položaju v tovarni.

Francoska delavska zveza ni zadovoljna

Za resnično enakopravnost delavstva! z zakonom o delu

Chautempsova vlada je izdelala zakon o ureditvi dela in razmerja med delavci in podjetji.

Novi načrt zakona pa omejuje svobodo delavskih organizacij. Zato je predvsem vložila strokovna organizacija kovinarjev v severni Franciji zahtevo, da se uzakoni prvotni načrt, ki ga je odobrila ljudska fronta in strokovne organizacije.

Enako vznemirjenje je nastalo tudi v drugih organizacijah. Zveza

strokovnih organizacij sklicuje zaradi tega dne 10. t. m. plenarno sejo, na kateri se sklene izpreminjvalne predloge ter jih predloži po posebni deputaciji vladi.

Strokovne organizacije ne marajo dopuščati, da bi se delavske strokovne organizacije smatralo v novem zakonu kot manjvredni faktor v javnem življenju v Franciji, kakor se to še danes dogaja marsikje.

Egiptovski kralj je razgnal parlament

Poslance je policija vrgla iz parlamenta

Zadnjič smo poročali, da je egiptovski parlament preprečil svoj razpust na ta način, da so poslanci onemogočili čitanje kraljevega ukaza.

Te dni se je parlament zopet sestel. Vsi so pričakovali, da bo vlada prečitala svojo deklaracijo. V resnici pa je vlada potegnila parlament in je pustila prečitati kraljev ukaz o razpustu parlamenta. Poslanci na to niso bili pripravljeni. Ko so se zavledli so hoteli zasedati naprej, toda nastopila je policija, ki jih je izgnala.

In to naj se potem imenuje parlamentarizem. Kakšen bo novi parlament si lahko mislimo.

Jesenice

Skok v hrbet. »V soboto, dne 5. febr. t. l. se vrši na Jesenicah I. dobrodelna družabna prireditve s plesom, prirejena od osebja policijskega komisariata in mestne občine Jesenice. Prireditveni čisti dobiček je namenjen fondu počitniške kolonije za zdravljenje revne in boleline dece jeseniške občine v letu 1938. na naši sinji Adrij. Preplačila se hvaležno sprejemajo.« — Tako čitamo na vabilih na ta ples. Dasi je namen sicer povsem v duhu naših čestne dobrodelnosti — ki bi jo morala nadomestiti človečanska pravičnost in enakopravnost — mu vendar ne moremo kaj oporekati. Med prireditelji tega plesa je tudi nekaj odličnih katoliških in krščanskih mož in fantov. Zaradi tega smo se nemalo začudili, da je njim in sličnim pospeševalcem dobrodelnosti »Slovenec« skočil v nedeljo, dne 30. jan. v hrbet ter je objavil na str. 11 sledeče opozorilo oz. navodilo: »Ples v dobrodelne namene. Ali si ne moremo misliti kaj bolj smešnega? Razgaljeni vrtovi, gola pleča in goli hrbti do pasu; vesele ljučenice, pitje šampanjca, da ne rečemo — žrtja do jutra: v dobrodelne namene? Ali ni, da se nam morajo smeleti brezbožniki in so po tistem veseli takih kristjanov? To je pač močna voda na brezbožniški in komunistični mlini!« Kaj pravite, jeseniški krščanski ljudje, temu skoku v hrbet?

Nekaj o občinskih volitvah. »Slovenec« zadnje čase kar naprej ponavlja trditve, da so bile zadnje občinske volitve svobodne. Nam se zdi to ponavljanje skleno zabijanju nečesa v trdo glavo. Saj običajno eno in isto stvar ponavljamo takrat, kadar komu noče sama v glavo.

Predosilje

Ali res Predosilje še ne dobe zdrave pitne vode? Že dolgo se obeta vsem na desnem bregu Kokre vodovod. Sedaj pa izgleda, da se z gradnjo vodovoda vendar le v kratkem prične. Vendar pa vsa zadeva izgleda tako, da bo vas Predosilje ostala še brez vodovoda. Tako se je izjavil na zadnji seji vodovodnega odbora sam župan občine Predosilje, g. Zabret, tovarnar opeke z Bobovka. Tudi predsednik vodovodnega odbora, gost, g. Lakner iz Kokrice, je v tem smislu poročal. Člani odbora vasi Predosilje so odločno protestirali proti izločitvi vasi Predosilje iz prvotnega načrta vodovodnega omrežja. Na seji so na račun župana padale zelo pikre besede, češ, da zadostno ne brani interesov vseh občanov. Tudi prebivalstvo Predosilje se razburja nad takimi vestmi, kajti, če ne prva, je to druga vas, ki najbolj potrebuje zdravo pitno vodo. V vasi ni niti deset vodnjakov in še od teh večina s kapnic. Voda iz potoka, katere služijo za splošno uporabo, je včasih naravnost gosta. Ni dovolj, da teče že prej skozi par vasi, je takoj ob pritoku v vas izpeljana v strugo kanalizacija iz šole, župnišča, »Ljudskega doma« in mlekarne. Dejstvo je, da voda, ki teče po strugi skozi vas ni užitna. To vedo tudi gospodje v prej navedenih objektih, ki so si priskrbeli v minulem letu zdravo pitno vodo. Podpore s strani banovine, ki gre iz takozvanega bednostnega fonda, naj bodo očežni tudi vaščani v Predosilju, saj je tudi tod mnogo delavcev, ki plačujejo v ta fond. Dolžnost merodajnih je, da posežejo vmes in ukrepejo, da bodo tudi Predosilje priključene na vodovodno omrežje.

Pobrezje pri Mariboru

Del. kult. društvo »Vzajemnost« vabi na redni občni zbor v soboto, dne 5. februarja ob pol 8. uri zvečer v gost. Renčelji. Odbor.

Književnost

Vzajemna Svoboda št. 1. Koncem januarja je izšla 1. številka novega letnika naše socialistične kulturne in družinske revije »Svoboda« s prav izbrano vsebino. Naslovno stran krasi simbolična slika krepkega delavca, ki predstavlja kot neko utelešenje naše ideje. Uvodnik nas opominja, da je l. 1938. za vse slovenske socialiste Cankarjevo leto. Po ameriškem »Cankarjevem Glasniku« prinaša »Svoboda« najnovejšo enodejansko s. Etbina Kristana in Medveškov opis življenja slovenskih delavcev in socialistov v Ameriki. Kristanova igra bo prišla zelo prav dramskim odsekom »Vzajemnosti«. Lepe in pomembne so Puškinove pesmi v mojstrskem prevodu Mileta Klopčiča. Nadalje nam pokaže »Svoboda« letošnjega Nobelovega nagradjenca Martina du Gard kot socialistu. Pri tem bo vsak pazljiv bravec v začetku drugega odstavka opazil tiskarskega skrata. Glasiti se mora: »je socialist, ni (ne in) sicer politik, toda...« Prav poučno in objektivno je poročilo o razmerju med francosko socialistično in komunistično stranko. O delu naše del. kulturne zveze »Vzajemnost« priča poročilo z njene glavne skupščine. Razpravo »Pravice žene — gospodinje« bodo odpravljale vse ženske, pa tudi sodrugi, ki so socialisti. — Poleg tega prinaša številka še polno kratkih zanimivih notic in šest slik. Človek se kar čudi, da znaša letna naročnina za tako lepo revijo samo letnih 20 Din.

SPLOŠNA HRANILNICA IN POSOJILNICA

za Jesenice in okolico r. z. z. o. z. Jesenice-Sava

vabi na

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

ki se bo vršil v nedeljo, dne 20. februarja ob 10. uri dopoldne v srednji dvorani »Delavskega doma« na Savi s sledečim

dnevni redom

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. poročilo načelstva,
3. poročilo nadzorstva,
4. čitanje revizijskega poročila,
5. sprejem računskega zaključka za leto 1937.
6. sklepanje o pravilniku,
7. razno.

Ako občni zbor ob napovedani uri ne bi bil sklepčen, se po zadržnih pravilih vrši pol ure pozneje nov občni zbor, ki je sklepčen brez ozira na število navzočih članov.

Načelstvo.

Nadzorstvo.

Katero Konzumno društvo bi sprejelo v službo

trgovskega pomočnika naj javi na: »Vzajemnost«, Dobrunje

Parcele na prodaj

Studenti, Aleksandrova cesta 5

Soba in kuhinja se odda s 1. marcem. Odsuži se s poljskim delom. Studenti, Aleksandrova št. 5

Harmonike

vseh vrst izdeluje, strokovno popravlja in uglašuje

V. Simonič, Maribor, Taborska ulica 20

Ruski učenjaki na severnem tečaju na po- čeni ledeni plošči

Ledolomilci in letala gredo na pomoč

Ruska polarna ekspedicija učenjaka Papanina, ki že skoro eno leto tabori na ledeni plošči, javlja, da jo žene morski tok proti otoku Jangmajenu v Grönlandiji. Na severnem tečaju vlada noč in divjajo silni viharji. Plošča se je vsled gibanja razpočila na kose. Na plošči, ki je 300 m × 200 m velika tabori sedaj ekspedicija. Raziskovalci javljajo, da niso v

neposredni nevarnosti, ker se je plošča izognila obrežju severne Grönlandije, ob katerem bi se bila docela razbila. Pravi, da bodo lahko ostali na plošči do marca t. l.

Med tem je sovjetska vlada odposlala ledolomilec »Murmansk« in večje število letal, ki bodo spravila ekspedicijo z ledene plošče.

* * *

Delavski pravni svetovalec

Zapuščina po stricu (Trbovlje).

Vprašanje: Moj stric je 4 mesece pred smrtjo z darilno pogodbo, napravljen pri odvetniku, izročil posestvo moji sestri. Posestvo je vredno več stotisoč dinarjev, pri zapuščinski razpravi, ki se je vršila pred kratkim, pa se je ugotovila vrednost zapuščine samo z zneskom Din 235.— in je bila le ta zapuščina razdeljena med dediče. — Vendar jaz na to razdelitev nisem pristal, ker vem, da je imel stric še razne terjatve, saj je samo mojemu bratu posodil večji znesek. Razen tega sem jaz več let delal brezplačno na stricem posestvu, samo zato, ker mi je vedno obljubljal, da mi bo po smrti izročil del posestva. Ali je darilna pogodba veljavna, ali morem jaz še kaj zahtevati iz zapuščine?

Odgovor: Darilna pogodba mora biti napravljena pri notarju in zato ni veljavna, če je bila napravljena pri odvetniku. Vendar je bila v vašem primeru najbrže napravljena izročilna, ne pa darilna pogodba. Izročilna pogodba pa seveda velja tudi, če je na njeni podlagi dobila vso dedščino samo Vaša sestra, ker nečaki nimajo pravice do nujnega deleža in je zato lahko Vaš stric, ki ni imel otrok, poljubno razpolagal s svojim premoženjem. Ne velja to za terjatve, ki niso bile izročene Vaši sestri in pripadajo torej vsem dedičem po enakih delih. Vi se lahko prijavite kot dedič za te terjatve in potem poskusite izterjati od dolžnikov kvoto, ki odpade na Vas. Če ste pri stricu delali brezplačno samo za to, ker Vam je obljubljal, da Vam bo zapustil del posestva, lahko tožite zapuščino odnosno Vašo sestro, ki je prevzela posestvo, na plačilo primerne meze za vsa leta nazaj.

Dogovor glede popusta pri ceni (Hrastnik)

Vprašanje: Kupil sem živila pri trgovcu v bližini svojega bivališča in mi je trgovec obljubil popust. Pozneje sem se odšel drugam, vendar sem po malem še vedno kupoval pri dotičnem trgovcu. Pri obračunu pa trgovec ne mara upoštevati popusta, češ, da nisem skozi vse leto kupoval vseh živil pri njem.

Odgovor: Merodajno je edinole, kako ste se dogovorili s trgovcem. Če je bil popust obljubljen pod izrecnim pogojem, da morate kupovati vse koledarsko leto vsa živila, ki jih potrebujete, pri njem, ima trgovec prav, sicer ne, in imate pravico odtegniti od plačila dogovorjene odstotke.

Provizija

Vprašanje: Sem v službi pri neki trdki in sem zaslužil leta 1925. na proviziji Din 5000.—. Iz bojazni, da službe ne izgubim, provizije vse do danes nisem terjal, trdka sama pa mi tudi ni ničesar omenila. Ali je še čas za izterjavo?

Odgovor: Ker ste čakali več kakor 3 leta, je zahtevek na proviziji zastaran, in boste težko izgubili, če bo trdka ugovarjala zastaranje.

Sprejem v članstvo občine (Maribor)

Vprašanje: Stanujem v Mariboru nepre-

trgoma že 21 let. Ali moram biti sprejeta v članstvo občine ali ne? Pred kratkim sem se sodno ločila od svojega moža.

Odgovor: Če je bil Vaš mož ob času ločitve zakona pristojen v Maribor, ste tudi Vi nadalje pristojni v Maribor in Vam ni treba delati prošnje za sprejem v članstvo. V nasprotnem primeru mora biti Vaši prošnji ugodeno, če uživata častne pravice in če niste v sodni preiskavi ali pod obtožbo za dejanja, ki imajo za posledico izgubo častnih pravic.

Zavlačenje odločbe o nezdolgi renti (Kočevje)

Vprašanje: Avgusta 1937 sem se ponesrečil pri delu; zaradi nastopivšega zastrupljenja sem bil bolan do konca oktobra, ter še sedaj nisem sposoben v polni meri za delo. Čeprav sem prijavil svojo nezgodo OUZD, do danes nisem dobil odločbe o nezdolgi renti.

Odgovor: Obrnite se na OUZD z nujno prošnjo, da Vam čimprej pošljejo odločbo o nezdolgi renti in sporočite, da se boste sicer obrnili na sodišče Delavskega zavarovanja v Ljubljani. Če nujna prošnja ne bo nič pomagala, tudi storite tako.

Davčna knjižica ali karta (Mežica)

Vprašanje: Žena izvršuje obrt šivilje in si je najela služkinjo za pomoč pri obrtnem delu in v gospodinjstvu. Za to služkinjo si je nabavila davčno knjižico, finančna kontrola pa zahteva od nje davčno karto, češ, da morajo imeti služkinje davčne karte in ne knjižice. Dejansko služkinja pomaga v obrtu, in je moja žena sploh ne bi rabila, če ne bi izvrševala obrta. Ali je zahteva finančne kontrole upravičena?

Odgovor: Če je prijavljena uslužbenka Vaše žene pri OUZD kot služkinja, ne pa kot obrtna pomočnica, in če kot taka ni javljena pri pristojnem obrtnem združenju, se zahtevi finančne kontrole ne boste mogli z uspehom upirati.

Draginjske doklade k renti (Vitanje)

Vprašanje: Bil sem upokojen leta 1926. in sem nekaj let dobival k pokojnini tudi draginjske doklade. V letu 1936. so mi draginjske doklade ustavili. Zoper ta odlok sem se pritožil na razsodišče rudarskega zavarovanja, od katerega sem prejel v decembru 1936. sodbo, ki mojo pritožbo zavrača in potrjuje odločbo bratovske skladnice. Ali res nimam pravice do draginjskih dokladov?

Odgovor: Pravico do draginjskih dokladov imajo po novih predpisih samo tisti upokojenci, ki so bili upokojeni pred 1. januarjem 1926. t. j. predno so stopila v veljavo nova pravila za Bratovske skladnice. Radi tega ste tudi Vi izgubili doklade, ki ste jih že nekaj časa prejemali. Zoper razsodbo Razsodišča rudarskega zavarovanja bi se bili lahko v 15. dneh pritožili na kasacijsko sodišče v Beogradu, vendar ste pritožbo, s katero sicer ni verjetno, da bi uspeli, sedaj že davno zamudili, ko je poteklo že eno leto, odkar ste dobili sodbo.

lista pri Pedagoški centrali v Mariboru, državna učiteljska šola.

Ruše

Predavanje o Franciji priredi »Vzajemnost« dne 5. t. m. s pričetkom ob 18. uri v gostilni Magdič. Pridite!

Občni zbor »Vzajemnosti« se bo vršil dne 6. t. m. s pričetkom ob 15. uri pop. v gostilni Magdič. Za člane udeležba obvezna.

Tiskovni sklad

Maribor: Mizarški pomočniki so darovali Din 25.—. Iskrena hvala! Posnemajte!

Zahvala

Podpisani izrekamo iskreno zahvalo za številne izraze sočutja ob priliki izgube našega dragega moža, očeta itd.

Leopolda Košute

Zlasti se zahvaljujemo s. Erženu za poslovilni govor, centrali I. delavskega kolesarskega osrednjega društva in njenim podružnicam na Pobrežju, v Studencih, Slov. Bistrici, Trbovljah, Hrastniku, Zagorju in Litlji, pevskeemu zboru I. del. kol. št. v Slov. Bistrici, DPD »Frohsinn«, pev. zboru pekovskih pomočnikov v Mariboru, godbi železniških delavcev in uslužbencev, gospej in gospodu Korenu, pek. mojstru v Mariboru, Koroška c. 47, kakor tudi vsem sostanovalcem in njegovim tovarišem iz delavnice drž. žel., trdki ing. Karl Unger, darovalcem vencev in cvetlic ter vsem ostalim, ki so blagega pokojnika spremenili na zadnji poti.

Žalujejo ostali